

Kaamos-kvartetin suunnitteleman palmusunnuntain ”Bachia pirtissä” -konsertin keskiössä on tietysti Johan Sebastian Bachin musiikki useammastakin eri syystä. Säveltäjämestarin syntymästä tulee 21.3. kuluneeksi 330 vuotta. Koska jousikvartetto oli Bachin aikaan vielä tuntematon sävellysmuoto, kuullaan neljännessä pirttikonsertissa tällä kertaa poikkeuksellisen paljon sellomusiikkia. Bachin soolosellosarjat kuuluvat jokaisen sellistin perusrepertuaariin, ja niitä on aina paitsi haastavaa, myös ilo esittää. Pääsiäisen aikaan Bachin musiikki sopii tietysti paremmin kuin hyvin, ja soolosellosarjoista konsertissa kuullaan valoisa ja optimistinen sarja nro 1, G-duuri, jonka Preludi-osa on kenties kaikista tunnetuin osa kuudesta soolosellosarjasta, sekä ranskalaisvivahteita sisältävä mahtipontinen sarja nro 5, C-molli. Palmusunnuntain pirttikonsertti on poikkeuksellinen mahdollisuus juhlistaa Rovaniemellä paitsi Bachin syntymän juhlavuotta, myös omaa 330-vuotiasta selloani. Italialainen Giovanni Grancino -selloni on siis rakennettu samana vuonna, kun J.S.Bach syntyi!

Soolosellosarjojen lomaan Kaamos-kvartetti tuo sekä paastonaikaan että Bachin musiikkiin sopivaa kvartettokirjallisuutta. Ensimmäisen soolosellosarjan jälkeen kuullaan Mendelssohnin neljä kappaletta jousikvartetille. Kappaleet syntyivät Mendelssohnin viimeisinä elinvuosina 1843-1847. Mendelssohn eli lyhyen, mutta ilmeisen onnellisen elämän. Hän kuoli 38-vuotiaana, kun yli sata vuotta aiemmin syntynyt J.S. Bach eli jopa 65-vuotiaaksi. Konsertissa kuullaan peräti kolme fuugaa, joista kaksi Mendelssohnin jousikvartettikappaleissa, ja yksi Bachin 5. sellosarjan ranskalaisen alkusoiton osana.

Felix Mendelssohn opiskeli sävellystä Berliinissä Sarah Levyn oppilaana, jolla Bachin pojan oppilaana oli hallussaan laaja kirjasto Bachin perheen sävellyskäsikirjoituksia. Tämä epäilemättä vaikutti suuresti Mendelssohnin musiikkimaun kehittymiseen. Mendelssohnin musiikissa on varsin sovinnaiten varhaisromanttisten piirteiden lisäksi selvästi kuultavissa hänen syvä barokin ja varhaisen klassismin tuntemus. 1825 Mendelssohnin isoäiti antoi lapsenlapselleen kopion Matteus-passion nuotista, jonka olemassaoloa kukaan enää tuskin muisti. Neljä vuotta myöhemmin Mendelssohn menestyksekkäästi sovitti ja johti teoksen Berliinissä ensimmäistä kertaa Bachin kuoleman jälkeen. Tämä oli merkittävä askel Bachin musiikin uudelle tulemiselle Saksassa ja koko Euroopassa. Mendelssohn itse sanoi ”Ajatella, että vaadittiin näyttelijättären ja juutalaisen poika herättämään henkiin suurenmoisinkin kristillinen musiikki”. Myöhemmin Mendelssohn asui ja työskenteli Leipzigissa, missä myös Bach eli merkittävän osan elämästään. Itseasiassa he molemmat työskentelivät Tuomaskirkossa johtaen maineikasta Tuomas -poikakuoroa.

Myös konserttimme kolmas säveltäjänimi on kuoromiehiä. Virolaisen Arvo Pärtin sävellyks Summa on alunperin yksi hänen lukuisista kuoroteoksistaan. Sen teksti on latinankielisen messun Credo. Jousikvartetille säveltäjä sovitti teoksen 1991. Siinä on kuultavissa Pärtin musiikille tyypillisiä vaikutteita ortodoksisesta kirkkomusiikista sekä keskiaikaisista gregoriaanilauluista. Pärtin musiikki on voimakkaan hengellistä, mitä ei neuvostoaikana katsottu erityisen hyvällä. 1980-luvulla Pärt emigroitui, ja on nyttemmin asettunut Berliiniin.

Myös Arvo Pärt täyttää tänä vuonna pyöreitä vuosia. Pärt syntyi 11.9.1935, joten hän juhlii tänä vuonna 80-vuotista taivaltaan.

Konsertin päättävä Summa on paitsi minimalistista musiikkia, myös voimakkaan meditatiivinen kappale. Sen sävelien myötä, toivotamme kuulijoille voimaannuttavaa pääsiäisviikkoa!

-Juuli Holma, Kaamos-kvartetti